

BEA JOHNSONOVÁ

DOMÁCNOST BEZ ODPADU

AKTUELL

BEA JOHNSONOVÁ

DOMÁCNOŠŤ
BEZ ODPADU

BEA JOHNSONOVÁ

DOMÁCNOŠŤ BEZ ODPADU

Čo treba robiť, ak si chcete zjednodušiť život
a produkovať menej odpadu

AKTUELL

Dielo je autorsky chránené. Všetky práva, najmä skenovať, rozmnožovať a rozširovať, rovnako ako právo prekladu, sú vyhradené. Žiadna časť tohto diela sa nesmie bez písomného súhlasu majiteľa autorských práv reprodukovať, spracovávať, rozmnožovať alebo rozširovať vo forme fotokópií, mikrofilmu alebo inej metódy použitím elektronických systémov ukladania do pamäti.
Ďakujeme, že ochraňujete práva autora.

Bea Johnsonová: Domácnosť bez odpadu

Preložené z anglického originálu Zero Waste Home: The Ultimate Guide to Simplifying Your Life by Reducing Your Waste, ktorý vydalo vydavateľstvo SCRIBNER, A Division of Simon & Schuster, Inc., New York, USA

Copyright © 2013 by Bea Johnson

All rights reserved
Všetky práva vyhradené

Translation © Milan Kopecký 2019
Redakčná a jazyková úprava: Simona Nôtová
Jacket © MARGO
Design © MARGO

Zalomenie do strán: PRO 2, a.s.
Tlač: Kasico, a. s., Bratislava
Vydal AKTUELL vydavateľstvo, s. r. o., Bratislava, Slovenská republika

Slovak edition © AKTUELL 2019

ISBN: 978-80-8172-047-5

Táto kniha bola vytlačená na recyklovanom papieri Recystar nature, ktorý šetrí životné prostredie, a pri tlači boli použité ekologicky neškodné farby.

Venujem Maxovi a Léovi

Autorka predkladá v knihe svoje myšlienky a názory. Vzala si za cieľ poskytnúť užitočné a poučné informácie o vybraných témach. Autorka ani vydavateľ, pochopiteľne, nemajú v úmysle poskytovať odborné rady v oblasti medicíny, zdravia alebo v akejkoľvek inej sfére osobnej starostlivosti. Skôr než sa čitateľ rozhodne riadiť odporúčaniami z tejto knihy alebo začne na ich základe vyvodzovať vlastné závery, mal by sa poradiť s odborníkom na problematiku zdravia, medicíny alebo s inou kvalifikovanou osobou.

Autorka a vydavateľ výslovne odmietajú niesť zodpovednosť za akúkoľvek ujmu, ublíženie alebo riziko, osobné alebo iné, ktoré by vznikli v priamom alebo nepriamom dôsledku využitia alebo uplatnenia akejkoľvek informácie z tejto knihy.

Obsah

Úvod	11
Päťkrát 0 a výhody života bez odpadu	23
Kuchyňa a potraviny	47
Kúpeľňa, toaletné potreby a kozmetika	87
Spálňa a šatník	121
Starostlivosť o domácnosť	143
Pracovný priestor a nevyžiadaná pošta	167
Deti a škola	189
Sviatky a darčeky	215
Pobyt vonku	241
Ako sa zapojiť	257
Budúcnosť bez odpadu	267
Poďakovanie	273
Zdroje	274
Užitočné zdroje v slovenskom prostredí	284
Register	297

Úvod

Nie tak dávno som žila inak: mala som dom s výmerou 280 štvorcových metrov, dve autá, štyri stoly a dvadsaťšesť stoličiek a kresiel. Za týždeň som naplnila odpadom smetiak s objemom 240 litrov.

Dnes čím menej toho vlastním, tým si pripadám bohatšia. A nemusím vynášať smeti!

Všetko sa zmenilo pred pár rokmi. Obrovský dom nezhorel ani som sa neodťahovala do budhistického kláštora.

Stalo sa to takto.

Vyrastala som v Provensalsku v prekrásnom dome na konci slepej ulice: nedalo sa to ani porovnať s otcovým detstvom na malej farme či matkinou mladostou na francúzskej vojenskej základni v Nemecku. Otec si však zaumienil, že zo svojho kusa zeme na predmestí vyťaží čo najviac. Keď mu počasie prialo, trávil všetok voľný čas v záhrade. Verný svojim farmárskym koreňom sa lopotil s pestovaním zeleniny a kropil zem vlastným potom. V zime sa presunul do garáže plnej skrutiek, matičiek a iných drobností v nezráateľných zásobníkoch zavesených na stenách. Rozmontovať, opraviť, preonačiť, to boli jeho záľuby. Bol (a stále je) ten typ človeka, ktorý neváha šliapnuť na brzdu, keď pri ceste zbadá pohodený vysávač, rádio, televízor alebo práčku. Ak sa mu vec zdá aspoň trochu použiteľná, naloží ju do auta a privezie domov, kde ju rozoberie, znovu poskladá a nevedno ako opäť sprevádzkuje. Je schopný opraviť aj vypálenú žiarovku! Otec má svojské nadanie, ale tam, kde žije, to nie je neobvyklé. Obyvatelia francúzskeho vidieka akoby všetci oplývali zručnosťou predĺžiť životnosť svojho majetku. Napríklad, keď som bola malá, otec premenil bubon zo starej práčky na pascu na slimáky a ja som si potom z prázdneho kovového plášťa urobila úkryt na hranie (aj keď dosť malý a horúci).

V detstve som náš dom vnímala ako modernú verziu *Domčeka v prérii*, televízneho seriálu, ktorý som hltala ako slovo Božie. Bývali sme síce na pred-

mestí a bratia neboli ani zďaleka takí usilovní ako mladí Ingallsovci (starší brat mal dokonca fóbiu z hubky na riad), no otec vynikal šikovnosťou a mama sa postarala o celú domácnosť za pár šesťákov. Na obed aj na večeru varila trojchodové jedlá. Tak ako v prípade Laury Ingallsovej aj život mojej mamy sa týždeň čo týždeň krútil okolo kostola, varenia, pečenia, upratovania, žehlenia, šitia, pletenia a sezónneho zavárania. Vo štvrtok pravidelne chodila na farmársky trh kupovať látky a priadzu. Po vyučovaní som jej pomáhala značiť krajčírské vzory a sledovala som, ako jej pod rukami vznikajú zložité šaty. V detskej izbe som sa ju potom usilovala napodobniť a svojim dvom Barbie bábikám som šila odevy zo starého nylonu a gázy (nosili ju rodičia z nemocnice, vždy keď boli darovať krv). V dvanástich som si ušila prvé šaty a v trinástich som uplietla prvý sveter.

Ak nerátam občasnú súrodeneckú hádku, viedli sme šťastný rodinný život. Bratia ani ja sme nevnímali postupné chladnutie citov medzi rodičmi, ktoré neskôr vyústilo do smutných rozvodových ťahaníc. Keď som mala osemnásť a túžila som uniknúť pred psychickou a finančnou núdzou, odišla som na rok do Kalifornie ako aupairka. Vtedy som ešte netušila, že v tom roku sa zaľúbim do Scotta, muža mojich snov, ktorého si začas vezmem. Nebol plážovým plejbojom, o akých snívajú mladé Francúzsky, ale citlivým človekom, ktorý mi poskytol oporu vo vypätom období. Precestovali sme spolu svet, žili v zahraničí, ale keď som otehotnela, moja túžba stať sa typickou americkou mamičkou, aké poznáte z televíznej obrazovky, nás priviedla späť do Spojených štátov.

MÔJ AMERICKÝ SEN: PLEASANT HILL

Naši synovia Max a Léo sa narodili priamo doprostred tohto amerického sna: dom s výmerou 280 metrov štvorcových na konci ulice, vysoké stropy, niekoľko spální a obývačiek, vstavané šatníky, garáž pre tri autá a jazierko s japonskými kaprami na odľahlom sanfranciskom predmestí Pleasant Hill. Mali sme SUV, obrovský televízor a psa. Skladovali sme dve veľké, vždy napratané chladničky; práčku a sušičku priemyselných rozmerov sme naplnili niekoľkokrát do týždňa. Nechcem tým ale povedať, že sa nám po dome povalovali zbytočnosti a že som zo zásady kupovala všetko iba nové. Šetrnosť zdedená po rodičoch mi velila nakupovať hračky, oblečenie a nábytok v bazároch a secondhandoch. Napriek tomu sa nám v smetiakoch vedľa domu týždenne hromadili hory odpadkov a plechoviek od farby. A vôbec nám to nebránilo cítiť sa, že sme ohľaduplní voči prostrediu, lebo sme predsa recyklovali.

Za sedem rokov Scott postúpil v práci dosť vysoko na to, aby sme si zariadili veľmi pohodlný život s dovolenkami v zámorí každého pol roka, veľkolepými večierkami, výživnou stravou z najdrahších mias, členstvom v súkromnej plavárni, týždennými nákupnými výletmi do Targetu a policami plnými vecí, ktoré použijete len raz a vyhodíte. Finančne sme boli za vodou, život plynul samospádom a ja som mohla rozhadzovať za platinové blond vlasy, umelé opálenie, napichané pery a botoxom vyhladené čelo. Experimentovala som s príčeskami, akrylovými nechtami a „európskymi zábalmi“ (to máte pevne omotané telo priesvitnou fóliou a idete šliapať na rotopéd). Boli sme zdraví a mali sme skvelých priateľov. Mali sme zdanlivo všetko.

Lenže ničो nebolo správne. Mala som tridsaťdva a v hĺbke duše ma mrazilo z toho, aký vediem usadnutý život. Uviazli sme na mŕtvom bode. V našej izolovanej komunite so širokými ulicami a gigantickými nákupnými strediskami sme sa večne vyvážali v autách a už takmer nikam sme nechodili pešo. Cnelo sa nám so Scottom za aktívnym životom a túlaním sa po zahraničných metropolách, v ktorých sme kedysi žili. Cnelo sa nám za prechádzkami do kaviarne a pekárne.

KROK K JEDNODUCHOSTI

Rozhodli sme sa presťahovať na opačný koniec zálivu do Mill Valley, mestečka s centrom v európskom duchu, kde to žije; predali sme dom, našli si dočasné bývanie v byte iba s najnutnejším vybavením a zvyšok sme uskladnili s tým, že sa neskôr poobzeráme po novom dome, kde by som mohla uplatniť svoj orientálny vkus pri zariaďovaní a zháňaní nábytku.

V tomto prechodnom období, keď sme mali okolo seba menej vecí, sme zistili, že nám zostáva viac času robiť, čo nás baví. Už sme nemuseli každý víkend kosiť trávnik a starať sa o obrovský dom a všetko jeho vybavenie, mohli sme tráviť čas ako rodina bicyklovaním, piknikmi, turistikou a objavovaním prírodných krás na pobreží. Bolo to oslobodzujúce. Scott konečne pochopil, čo mal jeho otec na mysli, keď povedal: „Keby som mohol vrátiť čas, menej by som kosil trávnik.“ Sama som premýšľala o množstve jedálenských súprav, ktoré som nakúpila do kuchyne, do jedálne a do dvoch záhradných prístreškov v starom dome, a spomenula som si na slová môjho dobrého priateľa Erica: „Koľko miesta na sedenie vlastne človek potrebuje?“

Uvedomila som si, že väčšina z toho, čo sme dali uskladniť, mi nechýba, že sme vynaložili nespočetné hodiny a nevýslovné prostriedky na to, aby sme si naplnili dom zbytočnosťami. Nakupovať vybavenie do minulého domu slú-

žilo ako (nezmyselná) kratochvíľa, zámienka ísť von a nejaký zabiť čas v našej obmedzenej komunite. Pochopila som, že veľa z toho, čo sme nahromadili, nemá iný účel než zaberáť miesto v priestoroch izbách. Prisúdili sme „veciam“ priveľkú dôležitosť a zistili sme, že krok k jednoduchosti je krokom k bohatšiemu a zmysluplnejšiemu životu.

Trvalo to rok a museli sme absolvovať prehliadku asi dvestopäťdesiatich domov, kým sme našli ten pravý: chalupu z roku 1921 s obytnou plochou 137 štvorcových metrov bez trávnik a čoby kameňom dohodil od centra mesta, o ktorom nám realitní makléri tvrdili, že v ňom pre nás nemajú nič vhodné v našej cenovej kategórii. V porovnaní s Pleasant Hillom boli v Mill Valley dvojnásobné ceny za štvorcový meter a z peňazí utŕžených za predaj predchádzajúceho domu sme si mohli dovoliť kúpiť iba polovicu tohto. Splnil sa nám však sen bývať na skok od turistických chodníkov, knižníc, škôl, kaviarní a boli sme pripravení uskromniť sa.

Po nasťahovaní sme mali garáž a suterén plné nábytku z predchádzajúceho života, ale pomaly sme ho rozpredávali, lebo do nového malého domu sa nám nevmetil. Všetko, čo sme nepoužívali, nepotrebovali alebo k tomu nemali citový vzťah, muselo ísť preč. Tak znelo naše motto pri zbavovaní sa neporiadku. Položili sme si otázku: Skutočne používame, potrebujeme alebo máme radi príviesny vozík za bicykel, kajak, kolieskové korčule, snoubordy, súpravu na taekwondo, zápasové aj tréningové boxerské rukavice, stojany na bicykle, kolobežky, basketbalový kôš, súpravu na petang, tenisové rakety, šnorchle, kempingové vybavenie, skejtboardy, bejzbalovú pátku aj rukavicu, sieť na futbalovú bránu, bedmintonové rakety, golfové palice a udice? Scott sa s nimi zo začiatku nelúčil ľahko. Šport mal v krvi a dlho trvalo, kým všetky tie potreby nazhromaždil. Napokon však prišiel na to, že je lepšie rozhodnúť sa, čo ho skutočne baví, a venovať sa menšiemu počtu aktivít, než večne oprašovať golfové palice. A tak sme sa v priebehu dvoch rokov zbavili osemdesiatich percent majetku.

OD JEDNODUCHOSTI K REDUKCII ODPADU

Pri zjednodušaní nášho života som nachádzala rady v knihách Elaine St. Jamesovej o jednoduchosti a znovu som si prečítala príbehy Laury Ingalls-ovej Wilderovej zo série o *Domčeku v préríi*. Inšpirovalo nás to ešte hlbšie sa zamyslieť nad tým, čo každý deň robíme. Zrušili sme televíznu prípojku, predplatné časopisov a katalógov. Keď sme nepozerali televízor a nechodili nakupovať, zvýšil nám čas dovzdeláť sa v otázkach ochrany životného pro-

stredia, ktoré sme až dovtedy zanedbávali. Prečítali sme knihy ako *Natural Capitalism* (čes. *Přírodní kapitalismus*, Mladá Fronta, 2003), *Cradle to Cradle* a *In Defense of Food* a na Netflixe sme si pozreli dokumenty *Earth* a *Home* o vysídlených polárnych medveďoch a popletených rybách. Dozvedeli sme sa, aké ďalekosiahle dôsledky má naša nezdravá strava a nezodpovedná spotreba. Prvý raz sme si uvedomili nielen to, aké veľké riziko hrozí našej planéte, ale aj to, že naše každodenné ľahkovážne rozhodnutia zhoršujú situáciu v súčasnom svete i v tom, ktorý tu zanecháme deťom.

Všade sme jazdili autom, obеды sme balili do jednorazových vreciek, kupovali sme balenú vodu. Bez rozmyslu sme míňali papierové utierky a vreckovky a používali všemožné toxické prostriedky pri upratovaní domu a starostlivosti o telo. Nemôžem zabudnúť ani na hĺby igelitových tašiek, ktorými som plnila smetiaky v Pleasant Hille, a obaly od mrazených polotovarov do mikrovlnky. Pochopila som, že pri honbe za americkým snom sa z nás stali bezohľadní občania a spotrebitelia. Ako je možné, že sme tak zľahostajneli k tomu, aký dosah majú naše činy? Alebo sme takí boli vždy? Aký príklad sme to dávali našim chlapcom, Maxovi a Léovi? Na jednej strane nám vhrkli slzy do očí z toho, čo sme sa o sebe dozvedeli, a hnevali sme sa, že sme tak dlho žili v nevedomosti. No na druhej strane sme z toho načerpali silu a odhodlanie drasticky zmeniť svoje spotrebiteľské návyky a životný štýl v záujme budúcnosti našich potomkov.

Scott neváhal previesť tieto teoretické znalosti do praxe a hoci bolo hospodárstvo v recesii, dal výpoveď v práci a založil si environmentálnu konzultačnú firmu. Odhlásili sme deti zo súkromných škôl, ktoré sme si už nemohli dovoliť, a ja som sa pustila do ekologizácie našej domácnosti.

Pretože sme už vedeli, že recyklovaním životné prostredie nespasíme a plastmi ničíme oceány, prešli sme z jednorazových na večné fľaše na vodu a nákupné tašky. Stačilo si pamätať, že ich treba vziať so sebou, keď ich budeme potrebovať. To je hračka. Začala som nakupovať v obchodoch so zdravou výživou a prišla som na to, že lokálne a organické výrobky stoja za každý dolár navyše a že keď beriete tovar vo veľkom, nezostane vám nijaký obalový odpad. Naučila som sa chodiť po drobné veci so sieťovkou a na veľké nákupy som si ušila niekoľko tašiek zo starých posteľných plachiet. Navrhla som ich tak, aby som ich nemusela zafahovať jednorazovými šnúrkami. Ako som rozširovala zbierku prázdnych fliaš a zaváraninových pohárov, postupne som u nás doma znižovala spotrebu balených výrobkov a čoskoro som mala špazu plnú zásob. Dalo by sa povedať, že som sa stala priam závislou od nakupovania vo veľkom, jazdila som po celej Bay Area a hľadala predajcov. Z jednej starej posteľnej plachty som ušila niekoľko kuchynských utierok

a papierové som úplne nahradila handričkami z mikrovlákná. Scott zriadil na dvore kompost a ja som sa prihlásila do botanického krúžku, aby som sa vyznala v divorastúcich bylinkách, ktoré sme vidali na prechádzkach v lese.

Kým som venovala pozornosť odpadu v kuchyni, zanedbala som kúpeľňu, ale čoskoro som objavila množstvo bezodpadových alternatív aj tam. Šesť mesiacov som si umývala vlasy v roztoku jedlej sódy a oplachovala ich jablčným octom. Až keď mi Scott oznámil, že ten „smrad šalátovej zálievky“ už neznesie, prešla som na čapovaný šampón a kondicionér. Vzrušenie z nakupovania v Pleasant Hille vystriedalo vzrušenie z hľadania nových spôsobov, ako žiť ekologickejšie a utiahnuť si opasky, kým sa Scottovi rozbiehala živnosť.

Aj Max a Léo prispeli. Jazdili do školy na bicykloch, súťažili, kto sa rýchlejšie osprchuje, a zhasínali svetlá po dome. No keď som raz išla ako dozor s Léovou triedou na výlet do miestneho obchodu so zdravou výživou a zastavili sme sa v uličke s nebaleným tovarom, bola som svedkom toho, ako nevie odpovedať učiteľke na otázku: „Prečo je ekologickejšie nakupovať nebalený tovar?“ Vtedy mi svitlo: veď sme o našom úsilí zredukovať odpad nepovedali deťom. Každý deň majú na stole doma upečené sušienky a ani nezaregistrovali, že ich nekupujeme z obchodu. Ešte v ten večer som si s nimi sadla a vysvetlila im, aké zmeny sa udiali v našej netypickej špajze a s akými inými novinkami sa podvedome zžili bez toho, aby si niečo všimli. A keď už aj deti vedeli, o čo nám ide, a celá rodina s tým súhlasila, mohli sme si spoločne nastaviť kurz „nulový odpad“.

Prvý raz som natrafila na toto slovné spojenie v súvislosti s priemyselnými postupmi. Nevyhľadala som si definíciu pojmu a netušila som, čo v praxi znamená pre továrne, ale inštinktívne mi bol hneď sympatický. Vďaka nemu som totiž zistila, že moja snaha sa dá zmerať. Nevedeli sme, či dokážeme eliminovať absolútne všetok odpad, ale nula bol cieľ, ku ktorému sme sa mohli čo najväčšmi priblížiť, stačilo len dôkladne sa zamyslieť nad našim odpadovým cyklom a venovať pozornosť každej maličkosti. Dospeli sme do prelomového bodu.

POSÚVANIE HRANÍC ŽIVOTA BEZ ODPADU

Prvým krokom bolo preskúmať obsah nášho koša a recyklačných nádob. V koši som našla obaly z mäsa, rýb, syra, chleba, masla, zmrzliny a toaletného papiera. V recyklačných nádobách boli konzervy od rajčín, prázdne vínové fľaše, poháre od horčice a škatule od sójového mlieka. Rozhodla som sa eliminovať všetko.

Začala som tým, že som v obchode podala mäsiarovi za pultom sklené nádoby, aby mi naložil výrobky do nich, čo vyvolalo množstvo zvedavých pohľadov, otázok a narážok zamestnancov a okoloidúcich. Paušálne som každému predavačovi vysvetľovala, že „nemám smetiak“. Ani v pekárni som sa s obliečkou na vankúše, do ktorej som si poručila zabaliť chlieb, nevyhla poznámkam, ale tam si všetci rýchlo zvykli. Keď otvorili farmársky trh, vrhla som sa zavárať, aby sme mali rajčinovú omáčku na zimu. Našla som predajcu vína, ktorý mi načapoval červené stolové priamo do fľaše, naučila som sa vyrábať papier zo zadaní, ktoré deti dostávali v škole, a spracovala som každý list z reklamných letákov, čo som objavila v schránke. U nás v knižnici nemali nijakú knihu o znižovaní množstva odpadu, preto som počúvala rady druhých a vyhľadávala na internete náhrady za tovar, ktorý som nevedela zohnať nezabalený. Naučila som sa hnieť cesto na chlieb, vyrábať si vlastnú horčicu, jogurty, syry, sójové mlieko, maslo aj balzam na pery.

Jedného dňa k nám prišiel na návštevu hosť a v dobrej viere priniesol dezert zabalený v škatuli. Vtedy som pochopila, že cieľ nulového odpadu nedosiahneme bez pomoci rodiny a priateľov. Zistila som, že nulový odpad sa začína *mimo* domova, predovšetkým v obchode, kde nakúpim veci bez obalu a také, ktoré sa dajú použiť opakovane. No začína sa aj tým, že požiadam priateľov, aby mi nenosili domov odpad, a budem odmietať nepotrebnosti, hoci by aj boli zadarmo. Medzi naše základné princípy „obmedziť, obnoviť, odseparovať, odhniť“ sme pridali aj „odmietnuť“ a založila som si blog, aby som sa podelila s druhými, ako nám to funguje, a dala známym a rodine najavo, že to s nulovým odpadom myslíme vážne. Modlila som sa, aby nám doma nepribúdali škatule od dezertov, pozornosti a nevyžiadaná pošta, a začala som oslovovať firmy s cieľom rozšíriť svoje myšlienky a pomôcť aj druhým zjednodušiť si život.

Netrvalo dlho a zredukovali sme obsah recyklačných nádob na nejaký ten občasný list, školské zadania a prázdne fľaše od vína. Uvažovala som, či by sa nedalo dosiahnuť aj „nulové recyklovanie“, a keď sme ako každý rok vycestovali na dovolenku do Francúzska, snívala som o tom, že ďalšia méta v pláne dosiahnutia nulového odpadu by mohla byť zrušenie odvozu recyklovaného odpadu.

HĽADANIE SPRÁVNEJ MIERY

Keď som videla množstvo odpadu na letisku a na palube lietadla, vrátila som sa do reality. Ukázalo sa, že som žila v bubline. Svet stále nebol o nič šetrnejší. Našťastie ma čakal niekoľkomesačný pobyt u mamy v „normálnej“

domácnosti, kde som si mohla dopriať prepotrebný oddych a zbaviť sa nahromadenej frustrácie a nepriaznivej kritiky. Získala som odstup od svojej dovtedajšej posadnutosti mantrou nulového odpadu. Jasne som pochopila, že to, čo robím, ma spoločensky vylučuje a oberá o množstvo času, a teda je to dlhodobo neudržateľné. Mútenie masla stojí veľa peňazí, najmä vzhľadom na množstvo sušienok, ktoré som každý týždeň piekla, s výrobou syra je kopa starostí a je to vlastne zbytočné, keďže si môžem syr kúpiť z pultu aj v obchode. Zašla som s úsilím o dosiahnutie nulového odpadu príďaleko. Preboha, veď som sa dokonca pokúsila nahradiť toaletný papier machom nazbieraným v lese!

Napokon som dospela k záveru, že ak chceme zostať domácnosťou bez odpadu, musíme trochu zvoľniť a nájsť únosnú mieru. Zamyslela som sa, či je zmysluplné jazdiť do odľahlých obchodov, aby som nakupovala vo veľkom, a rozhodla som sa radšej využiť miestnu ponuku. Prestala som si vyrábať vlastnú zmrzlinu a začala som chodiť s vedierkom do najbližšej pobočky Baskin-Robbins. Znova sme prijímali víno od návštev a vzdali sa myšlienky na nulové recyklovanie. Skončila som s mútením masla, zmierila som sa s tým, že budem obaly z neho kompostovať. Maslo bolo (a stále je) jediným výrobkom, ktorý kupujeme zabalený. Stačil mesiac a život bez odpadu sa zjednodušil, vytratil sa z neho stres a opäť to bola zábava.

Scott, ktorého celý čas trápili obavy, že moja mánia pre farmárske trhy, ekologickejšie alternatívy a organické výrobky bez obalu zaťažuje náš rodinný rozpočet, sa bližšie pozrel na domáce financie. Zrátal, koľko sme vynakladali na predchádzajúci spôsob života (2005) v porovnaní so súčasným (2010), preštudoval bankové výpisy a zohľadnil, že keď sú obaja synovia starší, zjedia toho podstatne viac. Výsledok bol lepší, než sme sa vôbec odvážili dúfať: ročne sme ušetrili takmer 40 percent výdavkov na domácnosť. Toto číslo spolu s vedomím, koľko času sme získali tým, že sme viedli jednoduchší život a nechodili na dlhé nákupy, jeho analytickej mysli stačilo, aby sa zbavila obáv.

Dnes sme spokojná bezodpadová domácnosť. Všetci štyria sme urobili potrebné zmeny v našich každodenných úkonoch a užívame si všetky výhody, ktoré môže tento spôsob života ponúknuť okrem tradičného „dobrého pocitu“, že prosperujeme životnému prostrediu. Prechod na bezodpadové alternatívy nám priniesol nepopierateľné plusy: sme zdravší a ušetrili sme nemálo času a peňazí. Zistili sme, že žiť bez odpadu neznamená niečoho sa vzdať; naopak, vďaka bezodpadovému prístupu som našla smer a životný cieľ. Úplne sa mi prevrátili hodnoty, namiesto vecí kladiem dôraz na zážitky, namiesto skrývania sa pred skutočnosťou vítam zmeny s otvorenou náručou.

O KNIHE

Životné prostredie, ekonomika a zdravie sú u nás v kríze. Prírodné zdroje vysychajú, hospodárstvo balansuje na hrane, zdravie populácie sa zhoršuje a štandard života klesol na historické minimum. Čo zmôže jeden človek v boji proti týmto kolosálnym problémom? Už len ich rozsah nám zavše zväzuje ruky, ale nesmieme zabúdať, že záleží na činnosti každého z nás a zmena je na dosah.

Prírodných zdrojov ubúda, no ďalej kupujeme výrobky z ropy. Hospodárstvo stagnuje, nebráni nám to však kupovať tovar z dovozu. So zdravím sme na tom čoraz biednejšie, ale napchávame sa polotovarmi a nosíme si domov toxické produkty. Naša spotreba priamo ovplyvňuje naše životné prostredie, hospodárstvo a zdravie, lebo ňou podporujeme konkrétne výrobné postupy a vytvárame dopyt po ďalších výrobkoch. Inak povedané, nakupovať znamená vyjadriť svoj hlas a naše každodenné rozhodnutia majú jednoznačný dosah. Je na nás, či našej spoločnosti ublížime, alebo jej pomôžeme uzdraviť sa.

Mnohých z nás netreba presviedčať, aby sme žili ekologickejšie, túžime robiť viac než len recyklovať a pokiaľ možno jednoduchšie... Prišli sme na to, že bezodpadový prístup nám dáva moc postaviť sa prekážkam tvárou v tvár.

Domácnosť bez odpadu si kladie vyššie ciele než len predstaviť ekologické alternatívy, o ktorých už podrobne informujú iné publikácie. Moja kniha vás má povzbudiť, aby ste si urobili v živote poriadok a produkovali menej odpadu nielen kvôli prostrediu, ale aj kvôli sebe. Ponúka praktické, vyskúšané odporúčania ako žiť bohatší a zdravší život s využitím udržateľných bezodpadových zdrojov, ktoré sú nám dnes k dispozícii, pri dodržiavaní jednoduchého systému na základe týchto princípov: odmietnuť (čo nepotrebujeme), obmedziť (čo potrebujeme), obnoviť (čo spotrebujeme), odseparovať (čo sa nedá odmietnuť, obmedziť ani obnoviť) a nechať odhniť (kompostovať) ten zvyšok.

Za posledné roky som zistila, že každý sa na náš spôsob života pozerá po svojom. Niektorí si napríklad myslí, že sme extrémisti, lebo nekupujeme lacné, nekvalitné potraviny. Iní nám zase vyčítajú, že sme nedôslední, lebo stále kupujeme toaletný papier, raz do týždňa jeme mäso a občas niekam cestujeme lietadlom. Nám však nezáleží na tom, čo si o nás myslia iní, dôležité je, aký máme zo seba pocit. Nie sú to domnelé obmedzenia, ale nekonečné možnosti, ktoré sme objavili v bezodpadovom prístupe, a to z neho robí tému hodnú nášho záujmu. A ja sama som nadšená z predstavy, že sa môžem o to, čo sme sa naučili, podeliť s druhými a pomôcť im viesť lepší život.